

LATVIJAS
NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS
ORĶESTRIS

Latvija 100

2018. gada 5. oktobrī Lielajā ģildē

LNSO SEZONAS ATKLĀŠANAS KONCERTS
VASKA JAUNDARBS UN
BRUKNERA SESTĀ

Albrehts MAIJERS – oboja
Albrecht MAYER – oboe

Dirigents | Conductor
Andris POGA

Koncerts tiešraidē skan Latvijas Radio 3 "Klasika"
The concert broadcasted by the Latvian Public Radio 3 *Klasika*

I DAĻA

Pēteris VASKS (1946)

Musica appassionata (2002)

18 minūtes

Pēteris VASKS

Koncerts obojai un orķestrim (2018)

I. Rīta pastorāle

II. *Scherzando*

III. Vakara pastorāle

PIRMATSKANOJUMS

25–30 minūtes

II DAĻA

Antons BRUKNERS (1824–1896)

Sestā simfonija Lamažorā (1879–1881)

I. *Majestoso* (Majestātiski)

II. *Adagio: Sehr feierlich* (Lēni: ļoti svinīgi)

III. *Scherzo: Nicht schnell – Trio: Langsam* (Skerco: nesteidzīgi – Trio: lēni)

IV. *Finale: Bewegt, doch nicht zu schnell* (Fināls: trauksmaini, taču ne pārāk ātri)

50–55 minūtes

PART I

Pēteris VASKS (1946)

Musica appassionata (2002)

18 minutes

Pēteris VASKS

Concerto for Oboe and Orchestra (2018)

I. *Morgenpastorale*

II. *Scherzando*

III. *Abendpastorale*

PREMIERE

25–30 minutes

PART II

Anton BRUCKNER (1824–1896)

Symphony no. 6 in A major (1879–1881)

I. *Majestoso*

II. *Adagio: Sehr feierlich*

III. *Scherzo: Nicht schnell – Trio: Langsam*

IV. *Finale: Bewegt, doch nicht zu schnell*

50–55 minutes

Kultūras ministrija

Latvijas
Radio un
Televīzijas
Sabiedrība

NEIBURGS

Garage
demonstrācija 2018

LNT

Pastaiga

DELFI

Latvijas
Radio
Mūzika

NABA
9 3 • 1 F.M

Latvijas
Radio

VASKS

Pēteris Vasks ir pasaulē pazīstamākais Latvijas mūsdienu klasiskās mūzikas komponists. Daiļrades gaitā no avangardiski noskaņota protestētāja, kurš runā modernisma mūzikas valodā, pārtapis par labā un ļaunā mūžīgo pretstatu zīmētāju izvērstos darbos un miniatūrās instrumentiem un balsīm.

Kā Arvo Perta, Gijas Kančeli, Valentīna Silvestrova un citu līdzīgas ievirzes komponistu domubiedrs Vasks ir ideālists. Viņš runā par pamatlīdētām – tā ir gaismas cīņa ar tumsu, biedējošā monstra klātbūtne, dabas atspulgi skaņumākslā, komponista apbrīnoto putnu atbalsis, katarses iespējamība un mūsu tautas, kā arī visas cilvēces likteņi ar zīmogu pagātnē, haosu tagadnē un cerību nākotnē.

Pēteris Vasks dzimis Kurzemes pilsētā Aizputē mācītāja ģimenē, un viņa bērnība cieši saistīta ar Aizputes baptistu baznīcu un dziesmām baznīckorim. Komponista kodols Pētera Vaska dzīvē jaušams kopš agrīna vecuma, bet tikai ar gadiem nāk drosme visu, kas pārpilnēm miltz sirdi, ļaut saklausīt arī citiem.

Nedēļrakstā "Ir" Pēteris Vasks intervijā Paulam Raudsepam saka – iekšēja vajadzība iet baznīcā tagad uznākot reti. Vaska dievkalpojums ir visupirms Latvijas daba, putnu balsis un zvaigžņotas debesis. Taču sakrālā vertikāle komponista dzīvē un mūzikā ir vienmēr klātesoša – viņa mūzika nav iedomājama bez gaismas un tumsas attiecībām, bez šaubu un apliecinājuma mijiedarbības.

MUSICA APPASSIONATA

Pirmatskaņojums 2002. gada 1. jūlijā Vāsas Pilsētas baznīcā Korsholmas Mūzikas festivālā | Ostrobotnijas kamerorķestris, diriģents Juha Kangass

Pirmatskaņojums Latvijā 2003. gada 2. jūlijā Latvijas Nacionālajā operā Dziesmusvētku simfoniskās mūzikas koncertā | LNSO, diriģents Gints Glinka

Korsholmas Mūzikas festivāla pasūtījums

Šis ir viens no liesmainākajiem Pētera Vaska skaņdarbiem. LMIC izdotā tvarta *Symphonia ipsa* (2005) burtniecā Ināra Jakubone raksta: "… raksturīgs Pētera Vaska stila paraugs – ar emocionālajā ziņā galēji nospriegotu, kaismīgu pamatintonāciju, kas nepārprotami apliecina neoromantisma un tā dēvētā jaunā garīguma estētikas nozīmi viņa daiļradē." Vaskam neierasti opuss sākas ar dinamiski aktīvu, spēcīgu informāciju, un pēkšņas noskaņu maiņas te vispār raksturīgas, līdz iestājas "Kaislīgās [kvēlās] mūzikas" apskaidrotais un uzsvērti izvērsta fināls.

2018. gada oktobrī Pētera Vaska *Musica appassionata* LNSO un Andra Pogas sniegumā skanēs Bratislavā, Eksamprovansā, Parīzes filharmonijā un vairākos koncertos Vācijā un Šveicē. Savukārt 2019. gada pavasarī Andris Poga šo pašu skaņdarbu diriģēs koncertos ar Elbas filharmonijas Ziemeļvācijas Radio orķestri Hamburgā un Lībekā.

KONCERTS OBOJAI UN ORĶESTRIM

Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra pasūtinājums ar Latvijas valsts simtgades programmas atbalstu

Pēteris Vasks: "Manā ieskatā oboja ir pastorāls instruments, un drāma, traģika nav gluži pirmais, kas nāk prātā, domājot par obojas skaņu un iespējām. Koncerts kopumā varētu būt kā, piemēram, cilvēka mūžs ar sākumu, papildījumu un aiziešanu, tomēr man labāk patiktu līdzība ar tādu kā garu kosmogonisku dienu, kas ilgst, piemēram, simt gadu."

Pirmā daļa ir "Rīta pastorāle". Dzirdrā, klusā Remažorā rītu iesāk stīginstrumenti, un, kā tas nereti Pētera Vaska darbos, sākuma dinamika ir *pianissimo*.

Pēteris Vasks: "Rīts plaukst lēnām, dzirdamas putnudziesmu replikas, un pirmās daļas pirmā muzikālā tēma ieturēti gaviļējošā balsī zīmē Latvijas ainavu. Seko vidusdaļa ar stipri izvērstu melodisko līniju, un pēc šīs kantilēnas atgriežas nedaudz pārveidota pirmā tēma – diatoniska, gaiša. Tā mēs te dzīvojam, un tā skan mana zeme. Par tonalitāti parasti speciāli nedomāju – tā atnāk pati. Mažors īsti nav mana joma, bet Obojas koncerts varbūt ir viens no maniem gaišākiem darbiem."

Koncerta otrā daļa ir tautiska spēka un enerģētikas pilna mūzika. Vienubrīd ieskanas alūzija par tautasdziesmu "Trīs jaunas māsas". Citubrīd dzirdam it kā līgotnes motīvu.

Pēteris Vasks: "Noskaņa te kā kaleidoskopā. Svētki vienā sētā, otrā, trešā. Iemirdzas te šajā mājā, te citā. Daļas vidū orķestrim ir fermāta, un seko kadence jeb obojas monologs, kur ir dažādas epizodes – liriskas, dramatiskas, asi punktētas. Šis monologs – tas ir cits skatpunkts. Vienatnē ar sevi, kad uz brīdi neesi vairs kopā ar orķestri, tu domā, jūti citādi, varbūt dziļāk."

Pēc monologa – pāri plūstoša svētku enerģija. Un tad vienubrīd – pūšaminstrumenti sniedz tautasdziesmu "Dziedot dzimu, dziedot augu" kā mūsu esības stipro simbolu.

Koncerta trešās daļas sākums iecerēts *attacca* – tā, lai liktenīgā tonalitāte siminors atskanētu bez pauzes vai vismaz ar iespējami nelielu pauzi.

Pēteris Vasks: "Mūža nogalē daudz kas saprotams un redzams citādi. Vai gudrāk, apskaidrotāk – kas lai zina. Bet dziļāk. Un skaņdarba beigas – neraksturīgi pilnskanīgas. Kā pirmais gaismas stars vai pat brīdis pirms tā pirmā spožā stara, kas vēsta atkal jaunas dienas vai citas dzīves sākumu."

BRUKNERS

Antona Bruknera mūžu nesauksim gluži par traģisku, taču Brukners noteikti nav uzskatāms par atzinības saules sildītu bērnu. Neveiksmju viņa dzīvē bija, iespējams, vairāk nekā panākumu, tomēr nepavisam nevar teikt, ka Brukners dzīvoja un nomira neatzīts. Stāsts par šo ievērojamo ērģelnieku, improvizētāju, pedagogu un visupirms komponistu ir tik sarežģīts, ka, viņa mūža gājumu ritinot, ir viegli no faktu zonas iebraukt minējumu un priekšstatu laukā. Tomēr mēģināsim aši uzskicēt Antona Bruknera portretu.

Antons Brukners piedzima zemnieku ģimenē un visu mūžu palika "Donavas zemnieks", kā viņu mēdza saukt. Viņš bija zemnieks pie ērģelēm un zemnieks mūzikas teorijas profesora amatā, un viņa mūzikā dominējošais htoniskais elements, kas dod pamatu Bruknera daiļrades neatkārtojamai dievišķajai vertikālei, arī apliecina spēka ņemšanu no zemes. Te var atcerēties Bruknera dzimtas uzvārda izcelšanos. No frankiem cēlies zemnieks 12. gadsimtā apmetas uz dzīvi Lejasaustrijā starp Ibsu un Donavu. Ferma atrodas pie tiltiņa, un vāciski 'tiltiņš' ir *Brücke* jeb tolaik *Pruck*, tātad tie, kas dzīvo šajā fermā pie tiltiņa, ir *Pruckner*. Bruknera mūzika ir tilts starp esošo un iedomāto. Patētiski sakot, Brukneram daudz kā nebija, bet tajā pašā laikā bija viss.

Antona Bruknera tēvs ir naivs ideālists, skolotājs, ērģelnieks, ķesteris, ciema vijolnieks. Antona Bruknera māte ir praktiska, enerģiska, stipra, vienlaikus pazemīga un dievbijīga sieva. Brukners ļoti mīl abus vecākus. Tēvs mirst agri – Antonam ir tikai 13 gadi. Māte nodzīvo ilgāk, bet arī viņas aiziešana Brukneram ir ļoti sāpīga, jo vairāk tādēļ, ka māte gan mīl savu dēlēnu, tomēr īsti netic, ka no viņa sanāks vērā ņemams mākslinieks. Galu galā sanāk tā, ka māte dodas citsaulē tieši tajā laikā, kad Brukneram beidzot tuvojas pirmie vēl mazliet ieskābie atzinības augļi.

Antona seniora un Terēzijas ģimenē piedzimst 11 bērni. Izdzīvo pieci. Nākamajam komponistam izveidojas sevišķi cieša saite ar vienu no māsām, kas būs viņa māsainiece līdz sava neilgā mūža galam. Šī Marija Anna savam brālim dod ilūziju par ģimenes pavardu, ko vispārpieņemtā nozīmē Brukners tā arī nepiedzīvo. Visi viņa izteiktie bildinājumi (un komponista dzīves laikā tādu nav mazums) paliek bez atbildes. Ik glīta meitene ar melniem matiem un brūnām acīm iekrīt Bruknera sirdī kā sērkokciņš salmos, taču neviena no meitenēm nav nācēja.

Antons Brukners visu mūžu skundē par savu ārējo izskatu. Atgriezies no pastaigām, viņš mēdz pieiet pie spoguļa, lai noteiktu – "esmu nolādēts tips, jā, nolādēts". Pārlietu platas, bezveidīgas bikses, bezizmēra apavi, melns ģērbs, vaļīgi sasieta kravate, no kabatas pārdroši izkāries sarkani vai zili rūtots mutauts, vērsa kakls, seja bez smalkuma un elegances, gludi skūts galvaskauss (skolēni saka – viņš līdzinās romiešu imperatoriem), ērģļa deguns, paskumjas zilās acis, smagi plakstiņi, pilnīga vientiesība mēģinājumos veidot attiecības, vienlaikus dažs izmisīgi pārdrošs gājiens, kā dēļ dažāda audzēkne atsakās divatā ar meistarū kāpt ērģeļu balkonā, un pāri visam – konstanta vientulība. Protams, Brukneram ir skolotāji, ko viņš dievina, ir draugi, pēc kuru klātbūtnes viņš alkst, ir skolēni, kas viņu apbrīno un pulcējas īpašās "Bruknera grupās", tomēr vientulības sajūta ir spēcīgāka.

Brukners ceļas līdz ar saullēktu un negausīgi strādā līdz diviem dienā. Viņš raksta un pārraksta, un ir mūžam neapmierināts. Ap diviem – neliela pastaiga, pēc tam

pusdienas. Vakarā ap septiņiem vairāki zupas šķīvji audzēkņu sabiedrībā, un vakarā – kāds malks alus iecienītā krodziņā. Alus un ļoti labas apetītes iespaidā Bruknera samērā nelielais augums (1,74 m) apveļas. Šis fakts labi sader ar viņa skanīgajiem, leknajiem smiekliem, spēju momentā pāriet uz “tu” un arī labpatiku, ar kādu Brukners lieto parupjus izsacienus, kur viens no iecienītākajiem ir *Viehkerl*, kas būtu apmēram ‘loptēviņš’ vai kas tml.

Ap 40 gadu vecumu Brukneram sākas spēcīgas galvassāpes, pieaug nervozitāte, attīstās paranoja, 42 gadu vecumā viņam parādās vēlme izsusināt Donavu, saskaitīt visu, kas apkārt, piemēram, zvaigznes vai koku lapas, viņš izdzird čigānus un izmisumā bēg uz mežu, raudādams pieplok pie koka stumbra, viņam ir sajūta, ka viņš slīkst, un, tāpat kā Šūmanis, Brukners labi apzinās, kas ar viņu notiek. Ūdens ārstniecības kures vērs Brukneru veselības virzienā, taču attiecības ar meitenēm nemainās. Interesanti, ka Londonas ceļojuma laikā Brukneru pašu bildina kāda no viņa talanta apbrīnotājām, un šoreiz komponists ir tas, kurš saka – nē.

Ilgu laiku Antonu Brukneru zina tikai kā izcilu ērģelnieku. Viņa Parīzes, Londonas un citas turnejas nes slavu un atzinību. Brukners komponē, var teikt, visu apzinīgo mūžu, taču tā pa īstam uz komponista ceļa nostājas ap 40 gadu vecumu. Svarīgi arī atzīmēt, ka Brukners daudzus savas jaunības un agrīnā brieduma gadus veltī mācībām. Viņš studē pie ievērojamākajiem sava laika profesoriem līdz brīdim, kad 37 gadu vecumā liek harmonijas un kontrapunkta eksāmenu, lai iegūtu tiesības lietot tik kāroto titulu *Professor*. Tad arī komisija saka slaveno “nevis mums viņu vajadzēja eksaminēt, bet viņam – mūs”.

Daži būtiski pieturpunkti Antona Bruknera dzīvē

1824 – B. piedzimst 4. septembrī

1837 – mirst komponista tēvs

1839 – B. Sanktflorianā sāk spēlēt ērģeles

1843–68 – B. strādā Kronsdorfā, Sanktflorianā, Lincā

1860 – mirst komponista māte

1861 – B. noliek harmonijas un kontrapunkta eksāmenu Vīnes konservatorijā

1863 – B. atklāj Vāgnera “Tannheizeru”, un šis ir apvērsums B. domāšanā

1865 – top Pirmā simfonija

1866 – lielā veselības krīze

1868 – B. pārceļas uz Vīni

1869–70 – panākumiem bagāti ceļojumi uz Franciju un Londonu

1874 – B. asi izjūt Brāmsa domubiedra Hanslika nelabvēlīgumu

1877 – “Vīnes filharmoniki” atsakās spēlēt B. Trešo simfoniju

1882 – B. Baireitā klausās “Parsifālu”

1883 – B. pabeidz Septīto simfoniju

1884 – B. beidzot atzīst par sava laika ievērojamu simfoniku

1895 – B. pabeidz Devīto simfoniju, un valdnieks piedāvā B. mājokli Belvederas pili

1896 – B. dodas aizsaulē 11. oktobrī

SESTĀ SIMFONIJA

II un III daļas pirmatskaņojums 1883. gada 11. februārī Vīnē "Vīnes filharmoniku" un diriģenta Vilhelma Jāna atskaņojumā

Visas simfonijas pirmatskaņojums 1899. gada 26. februārī Grācā Gustava Mālera vadībā (un arī maestro veikta Bruknera muzikālā materiāla redakcijā)

Orīģinālversijas pirmatskaņojums 1901. gadā Štutgartē Karla Poliga vadībā

Antona Bruknera **Sestā simfonija** mūzikas pētnieku un interesentu ieskatā vienmēr atradiesies paēnā starp divām slavenākām virsotnēm – Bruknera Piekto un Septīto simfoniju. Taču, ņemot vērā, ka Brukneram ikviena simfonija ir virsotne, Sestā koncertzālēs skan nepelnīti reti, aizto sevišķs prieks par Andra Pogas izvēli.

Sestās simfonijas pirmās skices top 1879. gada oktobrī, un gandrīz gadu vēlāk Brukners pabeidz simfonijas pirmo daļu. 1881. gada februārī ar grandioziem panākumiem pirmoreiz izskan Bruknera Ceturtā simfonija, tās autors, ko nupat mēdz dēvēt par "mūslaiku Šūbertu", priecājas kā bērns un ap tā paša gada Liendienām pateicībā par saņemto triumfu liek punktu savas izvērstās, spēcīgās un ļoti skaistās motetes *Te Deum* partitūrai. Vienlaikus turpinās darbs pie Sestās simfonijas, un nav brīnums, ka dažs tematiskais grauds no motetes nonāk simfonijā, ko Brukners, joprojām atrazdamies lielā gara pacilātībā, pabeidz 3. septembrī Sanktflorianā un pat izdomā vārds spēli, kur *Die Sechste* ("Sestā") atskaņas pēc tiek nosaukta par *Die Keckste* ("Pārdošā").

Tas arī īsumā viss, kas būtu jāzina par šo simfoniju, kas Bruknera portretā nenoliedzami ievēl savus individuālus vaibstus, atkal un atkal liekot mums domāt par šo tik ļoti savādo un grūti atšifrējamo personību, par kuru teikts, ka viņš esot gotiskā laikmeta cilvēks, kas vardarbīgi iemests 19. gadsimtā.

Orests SILABRIEDIS

Albrehts Maijers ir "Berlīnes filharmoniku" pirmā oboja kopš 1992. gada, pasaulē atzīts solists un kameramūziķis, meistarklašu vadītājs ievērojamos starptautiskos festivālos.

Profesionālo karjeru sācis 1990. gadā kā Bambergas SO pirmā oboja. Kopš 1992. gada ieņem šādu pašu posteni "Berlīnes filharmonikos", vienlaikus veiksmīgi turpinot solomākslinieka karjeru.

Viens no pieprasītākajiem mūsdienu obojistiem, uzstājies kā solists kopā ar Klaudio Abado, Saimonu Retlu un Nikolausu Harnonkūru. 2007. gadā debitēja Kārnegija zālē kopā ar kamerorķestri *Orpheus*. Maijers ir aizrautīgs kameramūziķis, un viņa skatuves partneru vidū ir Elēna Grīmo, Leifs Uve Ansness un Larss Fogts.

2006. gada decembrī Maijers saņēma Bambergas E.T.A. Hofmaņa balvu; viņš ir trīskārtējs *ECHO-Klassik* balvas laureāts, tostarp divreiz kategorijā "Gada instrumentālists". 2013. gadā uzņemts *Gramophone* slavas zālē un saņēmis Bavārijas Kultūras balvu.

2017. gada martā Maijers ar daudzveidīgu repertuāru uzstājās kā solists un diriģents festivālā "Hicakeras mūzikas nedēļa", par kura māksliniecisko vadītāju viņš kļuva 2016. gadā. Albrehts Maijers spēlē vācu meistarū *Gebrüder Mönnig* darinātu klasisko oboju un oboju *d'amore*.

Albrehta Maijera iepriekšējā viesošānās Rīgā bija 2013. gada maijā, kad viņš bija solomākslinieks un atskaņojuma vadītājs Johana Sebastiāna Baha skaņdarbos LNSO sezonas noslēguma koncertā.

Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris (LNSO) ir viena no valsts klasiskās mūzikas aprites pamatvērtībām. Orķestra uzmanības lokā ir galvenokārt 19. un 20. gadsimta pasaules simfoniskie šedevri, Latvijas komponistu radītās klasiskās vērtības un mūsdienās sacerēti jaundarbi, kā arī palaikam kādas operas vai mūzikla koncertatskaņojums. LNSO lielu uzmanību pievērš bērnu un jauniešu izglītības programmām, vairākus gadus veiksmīgi īsteno kameramūzikas programmu sēriju un kopš 2015. gada svin vasaras izskaņu jaunatpušā festivālā "LNSO vasarnīca".

Kopš 2013. gada novembra LNSO mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents ir Andris Poga.

LNSO darbība četrkārt novērtēta ar Latvijas augstāko apbalvojumu klasiskās mūzikas jomā – Lielo mūzikas balvu 1993, 2009, 2012 un 2013.

Orķestra iepriekšējo māksliniecisko vadītāju saraksta nozīmīgākie ir Jānis Mediņš, Leonīds Vigners, Edgars Tons, Vasilijs Sinaiskis, Olari Eltss un Karels Marks Šišons.

2017. gadā LNSO un Andris Poga divreiz devās turnejās uz Franciju. Ziemā ar lielisko pianisti Plamenu Mangovu LNSO koncertēja Eksanprovansas Lielajā teātrī un Mecas "Arsenālā", pēc tam spēlēja deviņus koncertus prominentajā festivālā "Trakās dienas Nantē". Augustā LNSO un Andris Poga izpelnījās stāvovācijas Rokdanteronas starptautiskajā klaviermūzikas festivālā.

Andris Poga ir Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents kopš 2013./2014. gada sezonas.

Iepriekšējās sezonās uzstājies ar vadošajiem Vācijas, Francijas, Itālijas, Japānas un citu valstu orķestriem. Pēc veiksmīgas debijas ar Ziemeļvācijas Radio Elbas filharmonijas orķestri, Rietumvācijas Radio Ķelnes simfonisko orķestri, "Minhenes filharmonijai", Berlīnes Vācu simfonisko orķestri, Drēzdenes filharmonisko orķestri un Leipcigas *Gewandhaus* orķestri viņš aicināts uz atkārtotu sadarbību ar tiem. Diriģējis arī Frankfurtes Radio SO, Dienvidrietumvācijas Radio Štutgartes orķestri, Dānijas Nacionālo SO, Sanktpēterburgas filharmonisko orķestri, Romas *Accademia Nazionale di Santa Cecilia*, Cīrihes *Tonhalle* orķestri, Francijas Nacionālo orķestri un Sidnejas SO.

2017./2018. gada sezonas būtiskie akcenti Andra Pogas radošajā darbā bija debija ar Oslo filharmonisko orķestri, "Vīnes simfonijai", Šanhajas SO un Turīnas RAI Nacionālo SO, arī atgriešanās pie Tokijas NHK, Tulūzas Kapitolijs SO, Leipcigas *Gewandhaus* un citu pasaules labāko orķestru diriģenta pulks.

2018. gada oktobrī, atzīmējot Latvijas valsts simtgadi, Andris Poga kopā ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri dosies koncertturnejā uz Vāciju, Franciju un Šveici.

Andra Pogas starptautiskā karjera sākās pēc uzvaras Jevgeņija Svetlanova starptautiskajā diriģentu konkursā 2010. gadā. No 2011. līdz 2014. gadam viņš bija Pāvo Jervi asistents *L'Orchestre de Paris*, no 2012. līdz 2014. gadam – Bostonas SO asistentdiriģents.

Andris Poga absolvējis Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas simfoniskā orķestra diriģēšanas klasi. Studējis arī filozofiju Latvijas Universitātē un diriģēšanu Vīnes Mūzikas un tēlotājmākslas universitātē Uroša Lajovica klasē.

VASKS

Globally, **Pēteris Vasks** is the most popular Latvian composer of contemporary classical music. He started out as an avant-garde protester speaking in a modernist musical language and grew into a painter of the eternal battle between the good and the evil in his large and small-scale vocal and instrumental works.

Vasks' ideas are compatible with those of Arvo Pärt, Giya Kancheli, Valentyn Silvestrov and similar composers; he is likewise an idealist. He speaks of the fundamentals – the battle between light and darkness, the presence of a frightening monster, the reflection of nature in sound, the echoes of composer's beloved birds, the possibility of a catharsis, and the fate of our people and the humanity as a whole – with a seal in the past, chaos in the present, and a hope in the future.

Pēteris Vasks was born in the city of Aizpute in Courland in a pastor's family, and his childhood was closely tied to the Aizpute Baptist church and church choir songs. Vasks showed a composer's thread from an early age, but it took years to pluck up the courage to share in his music that which swelled in his heart.

In an interview with Pauls Raudseps for the weekly *Ir*, Pēteris Vasks says that lately he is seldom overcome by an inner need to go to church. Vasks' sermon is, above all, Latvia's nature, the voices of birds, and starry skies. But the sacral vertical is always present in the composer's life and music – his works are unimaginable without the relationship between light and darkness, without the interaction of doubt and manifestation.

MUSICA APPASSIONATA

Premiere on 1 July, 2002 at the Vaasa City Church in Korsholm Music Festival | Ostrobothnian Chamber Orchestra, conductor Juha Kangas

Latvian premiere on 2 July, 2003 at the Latvian National Opera in the Latvian Song and Dance Festival Concert of Symphonic Music | The LNSO, conductor Gints Glinka

Commissioned by the Korsholm Music Festival

This is one of Pēteris Vasks' fieriest compositions. In the leaflet of the *Symphonia ipsa* CD, released by the LMIC in 2005, Ināra Jakubone writes: "It is a characteristic example of Pēteris Vasks' style – an emotionally tense, passionate basic intonation that clearly manifests the importance of neoromanticism and the aesthetics of what is called the new spirituality in his work." Unlike other Vasks works, the composition begins with a dynamically active, powerful message, the piece is characterised by sudden mood swings, until the markedly extended finale – enlightened by the "passionate [ardent] music".

In October, 2018, the LNSO and conductor Andris Poga will perform Pēteris Vasks' *Musica appassionata* in Bratislava, Aix-en-Provence, Paris Philharmonic and in several concerts in Germany and Switzerland. In spring, 2019, Andris Poga will conduct the piece in concert with the NDR Elbphilharmonie Orchestra in Hamburg and Lübeck.

CONCERTO FOR OBOE AND ORCHESTRA

Commissioned by the Latvian National Symphony Orchestra, supported by Latvia's Centenary Programme

Pēteris Vasks: "In my opinion, the oboe is a pastoral instrument; when we think about the sound and the possibilities of the oboe, the dramatic and the tragic is not quite the first thing that comes to mind. As a whole, the concerto could be compared with a person's life with a beginning, fulfillment and departure, but, personally, I prefer a comparison with a kind of a long, cosmogonic day that lasts, say, a hundred years."

The first movement is the "Morning Pastoral". The quiet, lucid morning in D major begins with string instruments, and, like in many Pēteris Vasks' works, the initial dynamics is *pianissimo*.

Pēteris Vasks: "The morning unfolds slowly, we can hear songbirds' remarks, and the first musical theme of the first movement paints a Latvian landscape in a restrained, jubilant voice. The melodic line is thoroughly explored in the following movement. This cantilena is followed by the return of a slightly modified initial theme – diatonic, bright. This is how we live here, and this is what my land sounds like. Usually, I do not pay particular attention to the key – it chooses itself. The major is not really my area, but the Oboe Concerto might be one of my brightest works."

The second movement is full of the power and energetics of the folk. It contains an allusion to the folk song *Three Young Sisters*. A theme from the traditional *Līgo* song is also as-if present.

Pēteris Vasks: "The atmosphere is like inside a kaleidoscope. There is a celebration going on in one homestead, in another one, in another one. One house lights up, then another one. The part in the middle is a fermata for the orchestra, followed by a cadence, or the oboe's monologue, comprising different scenes – lyrical, dramatic, sharply dotted. This monologue – it is a different viewpoint. When you are alone with yourself, when you leave the orchestra for a while, you think and feel differently, perhaps more deeply."

After the monologue – festive energy overflows. And then the wind instruments briefly present the folk song "I was born singing, grew up singing" as a powerful symbol of our existence.

The beginning of the third movement is envisioned as *attacca* – so that the providential B minor key would appear with a pause as short as possible or without one whatsoever.

Pēteris Vasks: "In old age, we see and understand many things in a different way. Who knows if it is a wiser, more enlightened way. But it is more thorough. And the ending of the composition – unusually sonorous. Like the first ray of light or even the moment before that first brilliant ray of light that heralds the beginning of another day or another life."

BRUCKNER

Anton Bruckner's life was not exactly tragic, but he definitely did not bathe in the warm rays of recognition. He may have experienced more setbacks than successes, but it would be a lie to say that Bruckner's life and death were left unacknowledged. The story of the renowned organist, improviser, pedagogue and, above all, composer, is so complicated, that, exploring his biography, it is easy to digress from facts to guesswork and impressions. Still, let us draw a quick portrait of Anton Bruckner.

Anton Bruckner was born in a farmer's family and remained a "Danube peasant", as he was known, all his life. He was a peasant playing the organ and a peasant professor of music theory, and the chthonic element dominates his music, providing the foundation of the inimitable divine vertical of Bruckner's works, and manifesting the earth as a source of power. This also reminds us of the story of Bruckner's surname. A peasant of Frank origin settled in Lower Austria between Ybbs and Danube in the 12th century. His farm was next to a bridge, and bridge is *Brücke* in German, then called *Pruck*, which means that those living in the farm next to the bridge were the *Pruckner*. Bruckner's music is a bridge between the existing and the imaginary. Pathetically said, Bruckner lacked many things, but he had everything at the same time.

Anton Bruckner's father was a naive idealist, a teacher, an organist, a sexton, the village violinist. Anton Bruckner's mother was practical, energetic, strong, at the same time, a humble and pious woman. Bruckner loved both parents very much. His father died early – Anton was only 13 years old. His mother lived longer, but her passing also hurt Bruckner very much, even more so because his mother did love her son, but never truly believed that he would become a noteworthy artist. At the end of the day, his mother passed away at exactly that time when Bruckner would finally reap his first fruit of acknowledgement, sour as it might be.

Anton senior and Therese had 11 children. Five survived. The future composer formed a particularly close bond with one of his sisters that would become his maid until the end of her short life. Maria Anna gave her brother an illusion of a home, which Bruckner never really experienced in the commonly accepted sense. All the proposals he made (the composer made a good deal of them in his lifetime) went unanswered. Each pretty dark-haired, brown-eyed girl lit up Bruckner's heart like a matchstick in a heap of hay, but none of them would marry him.

Anton Bruckner lamented his looks his whole life. After returning from a walk he would walk up to the mirror and say: "I'm a damned bloke, yes, damned." Excessively wide, shapeless trousers, one-size shoes, black garments, a loose cravat, a red or blue checked handkerchief recklessly hanging from his pocket, the neck of an ox, an unrefined face lacking elegance, a closely shaved head (according to students, he resembled a Roman emperor), an eagle's nose, wistful blue eyes, heavy eyelids, total credulousness in his relationship attempts, and, at the same time, a few desperate, brazen moves causing a few students to refuse to climb to the organ balcony with him alone, and above all – constant solitude. Of course, Bruckner had teachers that he adored, friends whose presence he craved, and students who marvelled at him and gathered in special "Bruckner's groups", but his sense of solitude was stronger.

Bruckner woke at dawn and worked insatiably until two o'clock. He wrote and rewrote and was never satisfied. A short walk at two, followed by lunch. In the evening, around seven, several bowls of soup with his students, and, in the evening, some beer in his favourite pub. Because of beer and his excellent appetite, Bruckner's modest stature (1.74 m) put on fat. This fact went well with his sonorous, lush laughter, the ability to immediately use informal address and his penchant for rude expressions, one of his favourites being *Viehkerl*, meaning approximately *swinebloke*.

Bruckner started suffering from intensive headaches when he was around 40, he grew more nervous and paranoid; at the age of 42 he wanted to dry the Danube, count everything around him, for instance, the stars or the leaves of trees, he heard gypsies and desperately fled to the forest, hugged a tree and cried, feeling that he was drowning. Like Schumann, Bruckner was well aware of what was going on with him. Water procedures improved Bruckner's health, but his relationships with women remained unchanged. An interesting fact is that Bruckner received a proposal from one of his admirers during his trip to London, and this time it was the composer who refused.

For a long while Anton Bruckner was known only as an outstanding organist. His Paris, London and other tours brought him fame and recognition. Bruckner spent all his life writing music, but he truly took on the path of composing at around 40. Moreover, Bruckner dedicated many of his youth and early adulthood years for learning. He studied with the most renowned professors of his time until he passed the harmony and counterpoint examination at the age of 37 to obtain his much coveted title *Professor*. The commission then said the famous words: "It is not us who should have examined him, but the other way round."

A few milestones in Anton Bruckner's life

1824 – B. is born on 4 September

1837 – the death of the composer's father

1839 – B. starts to play the organ in Sankt Florian

1843–68 – B. works in Kronstorf, Sankt Florian, Linz

1860 – the death of the composer's mother

1861 – B. passes exams in harmony and counterpoint at the Vienna Conservatory

1863 – B. discovers Wagner's *Tannhäuser*, a revolution in B's mentality

1865 – Symphony no. 1

1866 – major health crisis

1868 – B. moves to Vienna

1869–70 – successful travels to London and France

1874 – B. suffers adversity from Hanslick, an advocate of Brahms

1877 – The Vienna Philharmonic refuse to perform B's Symphony no. 3

1882 – B. listens to *Parsifal* in Bayreuth

1883 – B. completes Symphony no. 7

1884 – B. is finally pronounced a notable symphonic composer of his time

1895 – B. completes Symphony no. 9, and the ruler offers him residence in the Belvedere Palace

1896 – B. passes away on 11 October

SYMPHONY NO. 6

Premiere of the II and III movement on 11 February, 1883 in Vienna by the Vienna Philharmonic and conductor Wilhelm Jagn

Premiere of the complete symphony on 26 February, 1899 in Graz, conductor Gustav Mahler (Mahler's edition of Bruckner's musical material)

Premiere of the original version in 1901 in Stuttgart, conductor Karl Pohlig

In the opinion of music scholars and fans, Anton Bruckner's Symphony no. 6 will always be overshadowed by two more popular summits, namely, Bruckner's Fifth and Seventh. However, each of Bruckner's symphonies is an apex, and the Sixth definitely deserves to be performed more often, so we are happy about Andris Poga's decision to include it in the programme.

The first drafts of Symphony no. 6 appeared in October, 1879, and Bruckner completed the first movement almost a year later. In February, 1881, Bruckner's Fourth premiered with remarkable success, and the composer, recently named the "Schubert of our times" rejoiced as a child and, around Easter the same year, grateful for his triumph, concluded the score of his extensive, powerful, exquisite motet *Te Deum*. At the same time, he continued working on his Symphony no. 6, so it is no wonder that some hints of the motet's theme ended up in the symphony. With high spirits still, Bruckner completed the symphony on 3 September in Sankt Florian and even came up with a pun title, naming his *Die Sechste (The Sixth One) Die Keckste (The Reckless One)*.

These are the few brief facts you should know about a symphony that undeniably made its own individual mark in Bruckner's portrait, urging us to rethink this peculiar, puzzling individual, described as a man of the Gothic era violently thrown into the 19th century.

Orests SILABRIEDIS

(based on the book *Anton Bruckner* by Jean Gallois)

Albrecht Mayer is the principal oboe of the Berliner Philharmoniker since 1992, a world-renowned soloist and chamber musician, and a teacher of workshops in large international festivals.

He began his professional career in 1990 as principal oboist of the Bamberg Symphony Orchestra. Since 1992 he has occupied the same position with the Berliner Philharmoniker, despite his growing renown as a concert soloist. Among the most sought-after oboists of our time, he has appeared as soloist with such eminent conductors as Claudio Abbado, Sir Simon Rattle and Nikolaus Harnoncourt. He made his Carnegie Hall debut in 2007 with the Orpheus Chamber Orchestra, and is an enthusiastic chamber player, his partners including H el ene Grimaud, Leif Ove Andsnes and Lars Vogt.

Awarded Bamberg's ETA-Hoffmann Prize in December 2006, Mayer has also been honoured with the ECHO-Klassik prize three times, twice as Instrumentalist of the Year. In 2013 he was inducted into the Gramophone Hall of Fame and awarded the Bavarian Culture Prize.

Constantly in search of new repertoire, he is fascinated by the idea of lending the voice of his oboe to pieces written for other instruments or for singers. He is especially attracted to the human voice, as the most “natural” of all instruments.

Albrecht Mayer has an extensive touring schedule. In March 2017 he appeared as soloist and conductor in a wide range of repertoire at the Musikwoche Hitzacker, a festival of which he became artistic director in 2016.

Albrecht Mayer plays an oboe and oboe d’amore by German maker Gebrüder Mönning.

Albrecht Mayer’s previous visit to Riga was in May, 2013, when he was the soloist and the leader performing Johann Sebastian Bach’s music in the LNSO season closing concert.

The Latvian National Symphony Orchestra (LNSO) is one of the valuable assets of the classical music scene in Latvia. It is a team of highly professional musicians with strong traditions, generous sound and devoted performance. The LNSO mainly focuses on 19th- and 20th-century orchestral masterpieces, classical and contemporary works by Latvian composers and occasionally concert performances of operas or musicals. The orchestra pays great attention to educational children and youth programmes. For several years, it has successfully performed a series of chamber music programmes, and since 2015 it celebrates the end of the summer with the new festival *LNSO Summer House*.

Since November 2013, the music director of the LNSO is Andris Poga.

The orchestra’s former music directors includes such names as Vassily Sinaisky, Olari Elts and Karel Mark Chichon. Guest conductors have included world-renowned Latvians Arvids Jansons, Mariss Jansons and Andris Nelsons as well as Kurt Masur, Kirill Kondrashin, Yevgeny Svetlanov, Vladimir Fedoseyev, Gennady Rozhdestvensky, Valery Gergiev, Neeme Järvi, Paavo Järvi, a.o.

The scope of LNSO’s concert tours is wide – the orchestra has performed in Suntory Hall in Tokyo, the Grand Hall of the Moscow State Conservatory and many European countries, where the most important performances have taken place at the Concertgebouw in Amsterdam, the Berlin State Opera and the Gewandhaus in Leipzig. In recent years, the LNSO has given performances also at the Alte Oper in Frankfurt, and the Théâtre des Champs-Élysées in Paris among other places.

In 2017, the LNSO with Andris Poga had two tours in France. In winter the LNSO performed at the Grand Théâtre de Provence in Aix-en-Provence and Arsenal in Metz as well as in prestigious festival La Folle Journée in Nantes. In August the LNSO and Andris Poga received standing ovations at the Festival International de Piano de La Roque d’Anthéron.

Andris Poga has been the music director of the Latvian National Symphony Orchestra (LNSO) since the season of 2013–2014.

Highlights of recent seasons have included concerts with the leading orchestras of Germany, France, Italy, Japan and other countries. After the first successful collaborations he has been invited back to the NDR Elbphilharmonie Orchester Hamburg, WDR Symphony Cologne, Munich Philharmonic, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Dresden Philharmonic, Gewandhausorchester Leipzig. He has also conducted the Frankfurt Radio Symphony, SWR Symphony Orchestra in Stuttgart, Danish National Symphony Orchestra, Saint Petersburg Philharmonic, Accademia Nazionale di Santa Cecilia in Rome, Tonhalle-Orchester Zürich, Orchestre National de France and the Sydney Symphony Orchestra among many others.

In October 2018, for the 100th anniversary of Latvia he will tour Germany, France and Switzerland with the Latvian National Symphony Orchestra.

In 2010, Andris Poga won the First Prize of the Evgeny Svetlanov International Conducting Competition, which thrust him into the international scene. He became an assistant to Paavo Järvi at the Orchestre de Paris, working with him from 2011 to 2014, and from 2012 to 2014 he worked as an assistant conductor for the Boston Symphony Orchestra.

Andris has graduated the conducting department of the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music. He also studied philosophy at the University of Latvia and conducting with Uroš Lajovic at the Vienna University of Music and Performing Arts.

LNSO ŠOVAKAR

I vijoles

Georgs Sarkisjans (LNSO koncertmeistars), Sandis Šteinbergs, Aleksejs Bahirs, Darja Smirnova, Ilze Kirsanova, Inese Štrāla, Baiba Šulce, Aija Frišfenelde, Terēze Ziberte-Ijaba, Vizma Laura Agloniete, Aija Sūna, Indulis Cintiņš, Oskars Siliņš, Darja Kuzma

II vijoles

Alise Ozoliņa, Arvīds Zvagulis, Ilze Pence, Inga Slava, Daina Birzniece, Beāte Račko, Tatjana Ostrovska, Ingrida Laka, Māra Baļķena, Anete Liberte, Sandra Šnē, Margarita Ogibalova

Alti

Arigo Štrāls, Ināra Brīnuma, Pēteris Trasuns, Liene Beitāne, Olga Borodina, Inga Ozoliņa, Einārs Roževics, Lauma Visendorfa, Tatjana Ļebedeva, Jevgenija Gorbunova

Čelli

Diana Ozoliņa, Ieva Upatniece, Lolita Lilje, Mareta Prikule, Aleksandrs Smirnovs, Dace Zālīte, Zane Guļāne, Ainārs Paukšēns

Kontrabasi

Oskars Bokanovs, Kristaps Pētersons, Jurgis Klotiņš, Dzintars Sabļins, Ivars Ozols, Andris Veinbergs

Flautas

Ilze Urbāne, Tommāzo Pratola | *Tommaso Pratola*

Obojas

Egils Upatnieks, Jana Zeļenska

Klarnetes

Mārtiņš Circenis, Sigurds Lallo

Fagoti

Normunds Zvejnieks, Aleksandrs Žiguljičs

Mežragi

Māris Evelons, Mārcis Kalniņš, Kalvis Etkins, Mikus Runka

Trompetes

Jānis Porietis, Jānis Sirmāis, Edgars Bārzdiņš

Tromboni

Kaspars Majors, Artūrs Hrustaļovs, Artūrs Bērziņš

Tuba

Raivis Māgurs

Sitaminstrumenti

Edgars Saksons, Elīna Endzele, Atis Vintuks